

คนไทยกลับบ้าน： จากเมืองหล้าฟ้าแتنถึงเมืองลุ่มลีดเลียง

Away from home Thai People :
From Muang-la-fa-tan to Muang-loom-lid-lieng

วัชรวร วงศ์กันหา
Wacharawon Wongkanha

คนໄทໄກລບ້ານ :

จากເມືອງຫລ້າຝາແດນດຶງເມືອງລຸ່ມລືດເລີຍງ

Away from home Thai People:

From Muang-la-fa-tan to Muang-loom-lid-lieng

ວັນຈີ ວັນຈີ

Wacharawon Wongkanha

1. ອົດືຕາກາເລ :

ຕໍ່ານານກຳນົດຄົນໄທ - ຜູ້ໄທ

ກ ລະສົບຍັນປະວັດີສາສົກ
ທາຕັນກຳນົດຂອງຜູ້ໄທ ທີ່ໄດ້
ກລຸ່ມຄົນໄທທີ່ມາລັດລ້ວ ທາກ
ຈະອາສີຍໍທັກສານເອກສາຮ່ວມມື້ນ
ຄວາມຈຳເພາງເຈາະຈົງລົງໄປຢ່າງແນ່ໜັດເຂັ້ມ
ເອກສາຮ່ວມມື້ນເປັນເງິນເງິນ
ຍຸດສົມຍັນຍັງອູ້ນໃນຊ່ວງເວລາກ່ອນປະວັດີສາສົກ
ທີ່ໄດ້ມີກາຈົດບັນທຶກເຮືອງຮາວໃດໆ ໄວເປັນລາຍ-
ລັກໝົນອັກຊີຣ ມີເພີ່ມການຄ່າຍຫອດກັນດ້ວຍ
ປາກໃນເຊີງປະວັດີສາສົກບອກເລ່າໃນຮູບພອງ
ມຸນປາກູະ ຜົ່ງຕ່ອມເຮືອງເລ່າທີ່ລ່ານີ້ມັກຄຸງຈຳ
ແລະບັນທຶກໄວ້ໃນຮູບພອງຕໍ່ານານ

ຕໍ່ານານສຳຄັນທີ່ມີກາກລ່າງໜຶກກຳນົດ
ຄົນໄທ ແລະມີຜູ້ໃຊ້ສຶກຍາອ້າງອີອຍ່າງກວ່າງຂວາງ
ໃນປັຈຈຸບັນ ໄດ້ແກ່ ຕໍ່ານານບຸນບຽນ ທີ່ມີເຫຼືອ
ທີ່ມີເນື້ອທາກລ່າຍໜູນໄປຄ່ອນຂ້າງເກົ່າແກ່ຕັ້ງແຕ່
ຊ່ວງແຮກຂອງກຳນົດມຸນໜຸ່ຍ ແລະກາຮສ້າງບ້ານ
ແປລັງເມືອງ ຜົ່ງໃນເນື້ອທາຂອງຕໍ່ານານເຊື່ອວ່າ
ມຸນໜຸ່ຍ ທີ່ມີຈຳເພາງລົງມາເພັະມຸນໜຸ່ຍໃນ
ດິນແດນເອເຊີຍອາຄານເນຍກີດຂຶ້ນມາຈັກຝ້າທີ່ໄດ້
ແກນ ດັ່ງຂ້ອງຄວາມໃນຊ່ວງເຮືອມຕົ້ນທີ່ວ່າ

1. The past and legend for the origin of Thai People-Pu Thai

To trace back the history for the origin of Pu-Thai People or Thai people group, it was difficult to be based on specific and precise evidence of document or Archeology such as chronicle document because it was the prehistoric age without written record. It was transferred by historical telling in "Mook-pa-ya" form. Later on, these telling stories were often memorized or recorded in the legend or chronicle.

The important legends being stated for the origin of Thai People as well as cited widely in the present, were Koon Bo-rom or Kon-boo-lom including the content being traced back anciently from the first period of human origin and city construction. In the legend content, it was believed that the human or specific human beings in South East Asia who came from Sky or “Tan” as the following statements:

“In the past, there were the land and grass, the sky and Tan, the ghost and human went to see each other throughout the time.”

สตวีชาวผู้ไทยคงยึดมั่นการรังสรรค์ผ้าทอมีมาตั้งแต่ตราชับปัจจุบัน

A Pu-thai lady has been focused on creating to hand woven cloth from the past until now.

การดีดฝ้าย คือการทำให้ฝ้ายละเลียดเป็นปุย

Cotton flicking is to make cotton be cotton wool.

“กาลเมื่อก่อนนั้น ก็เป็นดินเป็นหญ้าเป็นพื้นแบบแผน ฝีแลคนเที่ยวไปมาหากันบ่ขาด”

ปฐมบทของตำนานขุนบรม ที่ปรากฏในพงศาวดารล้านช้างเมืองนี้ อันเป็นเครื่องหมายให้รับรู้ได้ว่าในโลกทัศน์ของกลุ่มคนไทสมัยก่อนนั้นเชื่อกันว่า เมื่อก่อนเมืองแผน หรือเมืองฝีกับเมืองลุ่ม หรือเมืองคนนั้นสามารถไปมาหาสู่กันได้มีได้ตัดตอกจากกันเด็ดขาด และพญาแผน ก็คือผู้ที่เป็นใหญ่ปักครองทั้งในลุ่มฝ้าและเมืองคนมาตั้งแต่ต้น เอพะในส่วนของเมืองคนยังมีผู้ปักครองบ้านเมืองถัดลงมาจากแผนอีก 3 คน ดังข้อความในตำนานขุนบรมว่า

“เมื่อนั้นยังมีบุนใหญ่ 3 คน ผู้หนึ่งชื่อว่าปู่ลางเชิง ผู้หนึ่งชื่อขุนเดกขุนคาน อยู่สร้างบ้านเมืองลุ่มกินปลา เฮ็ดนาเมืองลุ่มกินเข้า” (พงศาวดารล้านช้าง. มปป)

เนื้อหาของตำนานยังกล่าวต่อไปอีกว่า ภายหลังมนุษย์เหล่านี้ไม่เชื่อฟังคำสั่งแผน คือ “ได้กินชีนให้สั่งขา ได้กินปลา ก็ให้สั่งรอยแก้แผน” จึงต้องถูกลงทัณฑ์ด้วยภัยพิบัติน้ำท่วม แต่ยังโชคดีที่ยังมีบริพบุรุษของมนุษย์สามารถหนีไปลี้ภัยอยู่บ่นเมืองแผนทำให้มีชีวิตรอดมาได้จนเมื่อน้ำแห้งจึงอพยพกลับลงมาตั้งหลักแหล่งบนพื้นดินอีก ดังความในพงศาวดารล้านช้างว่า

“แต่นั้นน้ำจึงแห้งจึงบกเป็นพื้นแผ่นดิน เข้าจึงให้ว้าขอพระยาแผนว่า ตูข้อยนี้อยู่เมืองบันบีแกว่น แล่นเมืองพ้าบ่เปน ตูข้อยขอไปอยู่เมืองลุ่มลีดเลียง เมืองเพียงพักย่ออมพูนเทอนุ เมื่อนั้นพระยาแผนจึงให้อาลงมาส่ง ทั้งให้ความเชาลู แก่เข้า จึงอาภันลงมาตั้งอยู่ที่นาน้อยอ้อยหนู กีหันแล”

การลือฝ้าย คือ การทำให้ปุยฝ้ายมีลักษณะคล้ายหลอดยาว เพื่อสะดวกต่อการทำเป็นเส้นใยฝ้าย

Cotton selection is to make the cotton wool be like a long tube in order to make the cotton fibers.

The original legend of Koon Bo-rom (Nobleman) was occurred in Lan-chang chronicle as the sign to be perceived that in worldview of Thai People in the past, it was believed that “Tan City” or “Ghost City,” and “Loom City” or “Human City” could go to see each other. It was not absolutely separated, In addition, “Paya Tan” (Prince Tan) was the leader who governed both of the sky and human city at the beginning. Specifically, in human city, there were the other 3 governors following Tan, as stated in Koon Bo-rom legend that:

“There were 3 Koon-yais. The first one was called Poo-lang-cheung. The second one was called Koon-dek. The third one was called Koon-kan. They lived and constructed the city called “Loom-kin-pla,” and made a farm in “Loom-kin-kao.” (Lan-chang chronicle, nd.)

The legend stated further that : Later on, these people didn't obey Tan's order “when you eat Seen you should send Ka, when you eat fish you have to send Roy to Tan.” So, they were punished by flooding disaster. But, luckily, the ancestors of human beings could escape to Tan City, So, they were survived. When the water was dried, they evacuated to settle down on earth again. As stated in chronicle of Lan-chang that:

“Since then it was dry as the land. They prayed and asked Praya Tan (Prince Tan) that I lived at North City as well as the Sky. I wanted to live at Loom-lid-lieng City. Praya Tan sent them and gave them the bent horn buffalo. Then, they moved to settle down at Na-noi-oy-noo.”

การเข็นฝ้าย คือ การทำบุญฝ้ายให้เป็นเส้นใยฝ้าย
Ken-fai is to make the cotton fiber into cotton yarn.

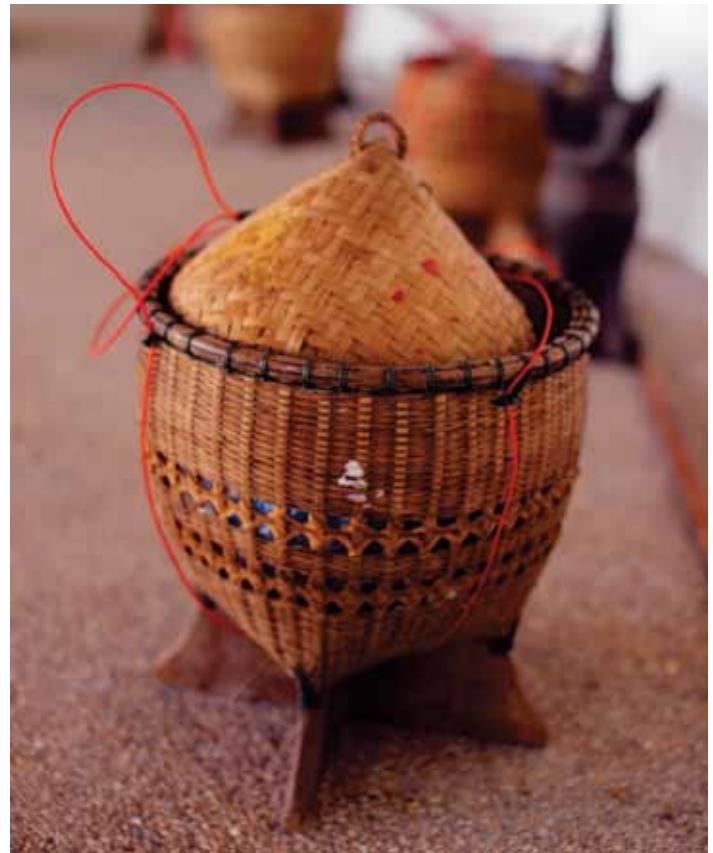
สบงามตามวิถีผู้ไทย
To be beautiful like Pu-thai way.

ณ ตรงนี้ปรากฏชื่อเมืองของกลุ่มคนไทยเป็นครั้งแรก คือ เมืองนาน้อยอ้อยหนู ปัจจุบันอยู่ในดินแดนของเมืองเดียนบีญฟู ประเทศเวียดนามตอนเหนือติดกับประเทศจีน เป็นถิ่นอาศัยสำคัญของกลุ่มคนไทยในประเทศไทยและได้ชื่อว่าเป็นถิ่นที่อยู่ของบรรพชนคนไทยในประเทศไทยด้วย

หากจะวิเคราะห์ให้อีกแห่งหนึ่งด้วยการแทนรหัสทางภาษาว่า ถ้า “เมืองถุ่ม” หมายถึงเมืองนาน้อยอ้อยหนู ที่เพิ่งเริ่มก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาใหม่ของคนกลุ่มนั้น คำว่า “เมืองแคน” ก็ย่อมจะแสดงถึงอาณาจักรใหญ่ที่ก่อแก่และมีอำนาจปกครองเหนือคนกลุ่มนี้มาอย่างยาวนาน และในทางภูมิศาสตร์น่าจะอยู่ทางตอนเหนือของเมืองใหม่ ตามลักษณะของวิถีกรรม “เมืองพ้า-เมืองถุ่ม” ก่อนจะมีการสนับสนุนให้เกิดการสร้างบ้านสร้างเมืองใหม่ของตนเอง

In this area, the city of Thai People Group was first appeared as “Na-noi-oy-noo City.” In the present, it was in the land of Dien-bien-fu City, North of Vietnam next to China. It was the living place of Thai People Group in Vietnam. In addition, it was the living place of Pu-thai ancestors in Thailand as well.

In another aspect of analysis by language code that if “Loom City” referred to Na-noi-oy-noo City where a group of people began to settle down. So, “Tan City” would be referred to the ancient big kingdom with power in controlling this group of people for a long period of time. Furthermore, in geography, it might be in the North of new city. Based on the type

หมายถึง ทั้งสองฝ่ายคือฝ่ายผู้ปักครองเก่า และฝ่ายผู้ได้ปักครองต่างยินยอมร่วมใจที่จะจากกันด้วยดี ดังจะเห็นได้จากความเมตตากรุณาของผู้ปักครองเก่า ก่อนจากยังได้มอบ “ความเชาลู’แก่เขา” ซึ่งหมายถึงสมบัติสำคัญที่จะเป็นทุนในการรกร่อร่างสร้างตัวนั้นเอง และต่อมากวายเขาลู’ที่ผู้ปักครองมอบให้เป็นมรดกมานีเองได้ก่อให้เกิดดอกผลตามมาอย่างมหาศาล ดังข้อความที่ว่า

“แต่นั้นเขางงเอากวายนั้นเข็คดากินงานประมาณ 3 ปี คawayเขาก็ตายเสีย เขาลະชาคคawayเสียที่นาน้อยอ้อยหนูหันแล้วอยู่บ่นานเท่าได เครื่อหماกน้ำก็เกิดออกชุดดังคawayตัวตายนั้น ออกก'yามาแล้ว ก็ออกเป็นหماกน้ำเต้าปูง 3 หน่วย”

of discourse “Muangfa-Muangloom” (Fa City and Loom City) before providing support for constructing their own city, referred to both sides: the former governor and under jurisdiction. They were willing to be apart with good relationship. It could be seen from the former governor who gave the latter “*the bent horn buffalo*,” the important belonging as their capital in investment, Then, the bent horn buffalo, heritage, could be good benefit for them. As shown in the following statement:

“Since then, they made farm by that buffalo. Approximately 3 years later, that buffalo was dead. They left the buffalo's remain at Na-noi-oy-noo. Soon, the bunch of water arena palm was long as 3 bottle gourds.”

(ซ้าย) “ก่องข้าวหงอน”

(ขวา) “กะช้า”

Left: “Kong-kao-ngon,”

Right: “Ka-cha.”

ปรากฏว่าความมรดกที่แคนนอนบอฟให้ได้เกิดกลایมมาเป็นดอกผลสำคัญคือ “หมาก-น้ำเต้าปุ่ง” ซึ่งมากน้ำ หรือลูกพกนี้เองที่ต่อมาเกิดกลัยเป็นบรรพชนของผู้คนในดินแดนเอเชียอาคเนย์ทั้งหมดทั้งมวล โดยจำแนกปัจจัยของการกำเนิดออกเป็นพวกๆ ดังข้อความที่ว่า

“ยามนั้นบุลาเชิงจังเผาเหล็กซีดัง
ซึ่มกานั่นนั่น คนทั้งหลายจึงบุเบียดกันออกมาน
ทางญี่ปุ่นนั่น ออกมายาทางญี่ปุ่นกับเบิ่งคับคั่งกัน
ชุนคนจึงเอาริ่วไปลิ่วญี่ปุ่นให้เป็นญี่ปุ่น
แครวนกว้าง คนทั้งหลายก็ลิ่วเหลือกมานาน
ประมาณ 3 วัน 3 คืนจึงหมดทั้นแล คนทั้งหลาย
ผู้ออกมายาทางญี่ปุ่นนั่นแบ่งเป็น 2 หมู่ หมู่หนึ่ง
เรียกชื่อไทยลอม หมู่หนึ่งเรียกชื่อไทยลี ผู้ออก
ทางญี่ปุ่นนั่นแบ่งเป็น 3 หมู่ หมู่หนึ่งเรียกชื่อ
ไทยเลิง หมู่หนึ่งเรียกชื่อไทยลอด หมู่หนึ่งเรียกชื่อ
ไทยควรแก่...แต่นั่นคนทั้งหลายญี่ปุ่นเกิดมาใน
น้ำเต้า ผู้ออกมายาทางญี่ปุ่นนั่นเป็นไทย ผู้ออก
มายาทางญี่ปุ่นนั่นเป็นชา”

It was appeared that the heritage buffalo given by Tan, became an important fruit or flower called “Mag Namtao Poong” (bottle gourd). This water arena palm or small wax gourd became the ancestor of all people in South East Asia area. The factors of origin were classified into groups as the following statement:

“Then, Grandfather Lang-cherng heated the iron called Chee-dang or Chee-mag-nam, many people were crowded through the hole of chee. Koon Kan used chisel to drill the hole to be broaden or larger. Those people came out about 3 days and 3 nights altogether. There were 2 groups of people moving from the hole. The first group was called Thai-lom. The another one was called Thai-lee. There were 3 groups of people moved from the chisel hole. The first group was Thai-lerng. The second one as Thai-lo. The third one was Thai-kwang-lae.... Since then, the people who were born from bottle gourd. Those who were born from chisel hole, were Thais. Those who were born from chee hole, were the servants.”

ຄວາມຄຸດມສມບູຮນ້ອງໜຸ່ງປ້ານຫາວຸ່ໄທ
ບ້ານລະຫານ້າ ເມື່ອສອງຄອນ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ
ສປປ.ລາວ

The fertility of Pu-thai village, Ban-la-ha-nam,
Muang-song-kon, Kwang Sawannaket,
Lao People's Democratic Republic.

โดยนัยนี้หากจะวิเคราะห์ในเชิงชาติพันธุ์ จะพบว่า กลุ่มคนที่เกิดจาก “หูซี” หรือ เหล็กแหลมเจาะนั้น เป็นบรรพชนของกลุ่ม ชาติพันธุ์มอญ-เขมร หรือข้า-ชา พวคนี้จะมี สีผิวอ่อนไปทางคำล้ำ ผิวหยิกขอด ตาม ตำนานกล่าวกันว่าเป็นพระร่างออมมาจากรู ที่ใช้เหล็กแหลมเผาไฟเจาะทำให้เกิดเขม่า ส่วนกลุ่มคนที่เกิดมาจาก “หูสิว” หรือรูสิวจะเจาะ นั้น เป็นบรรพชนของคนที่พูดภาษาตระกูลไทย หรือคนไทย คนพวคนี้จะมีผิวที่ขาวนวลกว่า กลุ่มแรก ปัจจุบันได้แก่ ผู้ไทย ลาว คนไทยใน ประเทศไทย ไทยใหญ่ ไทยอาม เป็นต้น

หากวิเคราะห์ด้วยหลักสัญวิทยาด้วย การแทนค่าทางภาษา ก็จะพบว่า “маг- น้ำเต้าปุ่ง” ที่เกิดมาจากรูจมูกคaway เขาลูนั้น คือ ลักษณะของครรภ์มารดาที่ให้กำเนิดบุตร ซึ่งต่อมากลายเป็นลูกหลานคนไทยและคนฯ กลุ่มต่างๆ แล้ว ก็จะสามารถทราบได้ว่าคaway เขาลูนั้นที่แคนมอบน Wen เป็นสมบัติให้ปุ่ลางเชิง นำ มาตั้งตัวสร้างบ้านเมืองนั้นก็อาจเป็นบ่าวไพร พลเมืองซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือเป็นพลเมือง ที่มีฝีมือ มีความรู้ในการประกอบอาชีพติดตัว มาแล้ว ดังคaway เขาลูนั้นก็เป็น และลูกหลาน

In this sense, in the ethnic analysis, it would be found that the group of people who were born from “hoo chee” or sharp iron drilling, were the ancestors of Peguans-Khmer or Ka-ka. These people had dark skin and curly hair. According to the legend, it was stated that because they were born from the hole being drilled by heated sharp iron. So, the carbon deposit was occurred. For the person who were born from “Hoo siw” (chisel hole), they were ancestors of people who spoke Thai Family Language or Thai People. This group of people had more white skin than the first group. In the present, they were Pu-thai, Lao, Thai People in Thailand, Thai-yai, and Thai-a-hom. Etc.

When the Semiology by representing the language, would be found that “Mag Nam-tao Poong” (bottle gourd) which was born from the nose hole of bent horn buffalo, was the same as other who gave birth for her child. Later on,

ชาวน้ำไทย คนไกลบ้าน

Pu-thai people: Far away from home.

คนไทยกลับบ้าน :

จากเมืองหล้าฟ้าแทนถึงเมือง
ลุมลีดเลียง

Away from home Thai People :
From Muang-la-fa-tan to
Muang-loom-lid-lieng

ของไพร์พลเหล่านี้เองที่ขยายตัวออกมาระเป็น
พลเมืองหลักของอาณาจักรตั้งใหม่ต่อมา ดังนั้น
จึงพอสรุปเนื้อความส่วนนี้ได้ว่า ในยุคแรก
เมืองน่าน้อยอ้อยหนู ซึ่งต่อมาเรียกว่าเมืองแคน
หรือแลง ประกอบไปด้วยพลเมืองที่เป็นคน
สองกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มไทย และกลุ่มชา

ในช่วงแรกของการตั้งอาณาจักรใหม่
สายสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรแคน กับนาน้อย-
อ้อยหนู ยังไม่ท่าห์ที่นั่นกันมากนัก สังเกตได้จาก
การที่แคนยังมีอำนาจแทรกแซงในกิจการด้าน
การปกครองของนาน้อยอ้อยหนู เช่น การเรียก
ผู้ปกครองที่ไม่มีความสามารถ หรือใช้อำนาจ
ไม่ชอบธรรมกลับเมืองแคน (สร้างบ้านก็เปลี่ยน
สร้างเมืองก็บ่กว้าง) และส่งผู้ปกครองใหม่มา
ปกครองอำนาจแทน และหนึ่งในผู้ปกครองที่
แทนส่งมาแล้วประสบความสำเร็จในการสร้าง
บ้านแปลงเมืองที่สุดก็คือ ขุนบรมราชาธิราช
ตั้งข้อความว่า

“ปางนั้นพระยาแคนหลวงจึงให้
หัวผู้มีบุญ ชื่อว่า ขุนบุลุมมหาราชาธิราช
อันได้อาชญาพระยาแคนแล้ว ก็จึงเอารี้พล
คนทั้งหลายลงเมืองเมืองลีดเลียงเมืองเพียง
คักค้อย มากอยู่ที่นาน้อยอ้อยหนูอันมีคุ้มเมือง
แคนทั้งก่อนแล้ว”

they were offspring of different groups
in Thai People or Ka People. It could be
known that the bent horn buffalo given by
Tan as property for grandfather Lang-
cherng as capital for city construction,
they might be servants or citizen with
special characteristic as skillful citizen
with knowledge for their occupation like
the bent horn buffalo being able to plough
the farm. In addition, the servants' offspring
were major citizens of new built kingdom.
Therefore, it could be concluded from
this part of content that “In early age of
Na-noi-oy-noo City which was called
Tan City or Tang consisted of 2 major
groups of people : Thai Group, and Ka
Group.

During the beginning period of new
kingdom construction, relationship between
Tan City and Na-noi-oy-noo City was not
too far apart. It could be observed that
Tan could have power to sanction power
in government activity of Na-noi-oy-noo,
for instance, to call back the incapable
governor or the person who used illegitimate
power to Tan City (being incapable in
constructing the house or city), and send
the new governor for replacement. One of
the successful governor in constructing
the house or city, sent by Tan City, was
“Koon Bo-rom Rachatirach” as the follow-
ing statement:

“Praya Tan Luang (Prince Tan
Luang) ordered the meritorious Tao named
Koon-bloom-maha-racha-ti-rach who was
given power by Praya Tan, led many troops

ตำนานขุนบรมกล่าวต่อมาว่า ในช่วงเวลาของขุนบรมนี้เองที่อาณาจักรใหม่น่าน้อย-อ้อยหนู ได้ตัดขาดสายสัมพันธ์จากอาณาจักรແณผู้บุกรุกร่อนเก่าอย่างสันเชิง คือเหตุการณ์ที่เครือเขากาด ซึ่งเป็นสะพานเชื่อมสุดท้ายระหว่างเมืองແณกับเมืองลุ่มถูกตัดโคนลงด้วยฝีมือของเฒ่าโย-เฒายา หลังเหตุการณ์นี้ทำให้เมืองลุ่มกับเมืองແณไม่สามารถติดต่อกันได้อีกตลอดกาล และหลังจากนั้นเนื้อหาของตำนานก็ไม่ได้กล่าวถึงเมืองແณอีกเลย

หากจะวิเคราะห์ในเชิงอำนาจก็อาจตีความได้ว่า สายสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างอาณาจักรเก่ากับอาณาจักรใหม่ของคนไทย (เป็นพลเมืองหลักมีข่าเป็นบริหาร) ได้ปลดแอกตัวเองเป็นอิสกุเทศโดยสมบูรณ์ หรือเรียกได้ว่าเป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริงในช่วงการบุกรุกของขุนบรมนี้เอง และหากมองในแง่ของสัญลักษณ์นิยมเครือเขากาดที่เป็นสะพานเชื่อมสุดท้ายของลุ่ม

to Loom-lid-lieng City and Pieng-kag-koi City to live at Na-noi-oy-noo City with Loom-muang-tan before."

It was stated in Koon Bo-rom legend that during the period of Koon Bo-rom, new kingdom called Na-noi-oy-noo was completely separated from Tan Kingdom, the former governor. Since the incidence of Kreu-kao-gad, the last connected bridge between Tan City, and Loom City was cut down by the Tao Yow-Tao Ya (the old men). After this incidence, Loom City and Tan City couldn't contact each other any more. Since then, Tan City wasn't stated in the legend any longer.

For the power analysis, it might be interpreted that the power relationship between former kingdom, and present

“hab kab ka-cha kaong” ของข้าวหนอน”
อัตลักษณ์การแต่งกายไปทำบุญ
ของสตรีชาวผู้ไทยริ้งอดีต

Pu-thai Ladies were holding “Ka-cha Kong-kao-nong” on their shoulders, the unique dress for going for merit in the past.

และแทน และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชน เมืองลุ่ม “คอยฟ้าก์บเป้เห็น หน้าวเย็นจักผิงแಡด ก์บได้ ทั้งหลายเอ็ดไดร์ไกนากินก์บดี” เดือดร้อน ขึ้น อาจหมายถึงทุต หรือผู้ติดการแแผนดินของ อาณาจักรเก่าที่ส่งมาควบคุมเมืองนาน้อยอ้อยหนู ที่เชื่อว่าไม่เป็นธรรม อาจถูกจากตายหรือถูก ส่งกลับเพื่อเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ของการปฏิเสธอำนาจเก่าของขุนบรม เพราะ หลังจากเหตุการณ์นั้นเป็นต้นมากีประกูรว่า ขุนบรมสามารถบริหารบ้านเมืองได้อย่างอิสระ ในรูปแบบของตนเองจนสามารถ “สร้างบ้าน กีเบลึ่ง สร้างเมืองกีว้าง” สามารถขยาย อาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง และส่ง ลูกชายออกไปสร้างเมืองบริหารต่างๆ อีกถึง 7 เมือง ดังความว่า

“ขุนลอให้ไปสร้างเมืองชวา เป็นทั่ว
เป็นพระยาแก่คุณทั้งหลายเหอญ ยีผาลัน
ให้ไปสร้างเมืองหัวแต สามจุสงให้ไปสร้าง
เมืองแกวช่องบัว ไสปองให้ไปสร้างเมืองยวน
โยนก รัวอินไปสร้างเมืองชวาได้อโยธยา
ลกกลมให้ไปสร้างเมืองเชียงคอม ยอสามเจ็ด
เจิงให้ไปสร้างเมืองพวน”

kingdom of Thai People (the major citizen, Ka people were followers) liberated oneself to be completely independent or it could be called real independency during Koon Bo-rom's government. Moreover, for symbolic view, Kreu-koa-gad, the last connected bridge between loom and Tan, the another cause of people in Loom City “Waiting for the sky without being seen, feeling cold without sun shining, farming without good crop,” to get in trouble. It would be the ambassador or the land inspector of former kingdom being sent to control Na-noi-oy-noo City, using the injustice power, might be killed or sent back in order to express symbolically in rejecting Koon Bo-rom's former power. Because after the incidence, it was appeared that Koon Bo-rom was able to govern the city independently in his own style until he could “Build the house and city successfully” since he could expand the area broadly and send his offspring to build 7 subordinate cities as following statement:

“Koon Lo ordered to build Chawa City, to be Tao or Praya of many people. Yee-pa-lan was ordered to build Hua-tae City. Sam-choo-song was ordered to build Gaew-chong-bua City. Saipong was ordered to build Yuen-yo-nog City. Nguia-in was ordered to build Chieng-kom City. Yo-sam was ordered to build Puan City.”

จะเห็นได้ว่าในเนื้อหาของตำนานดังกล่าว พื้นที่ของคนไทย (ซึ่งอาจไม่ได้หมายถึงเขตการปกครอง แต่หมายถึงการขยายตัวของกลุ่มคน) ได้ขยายตัวออกไปอย่างไฟศาลในช่วงเวลานี้ และนาน้อยอ้อยหนู ซึ่งเป็นเมืองของขุนบรอมผู้เป็นพ่อเกื้นบัวเป็นศูนย์กลางหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นจุดกำเนิดของกลุ่มคนไทยทั้งหลายในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนาน้อยอ้อยหนู จะลดบทบาทลงไปภายใต้บริบททางการเมืองการปกครอง แต่ในเชิงประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์เมืองแणกยังคงความสำคัญและถูกเล่าข้างฐานะบ้านเมืองของบรรพชนคนไทยทั้งกลุ่มที่กระจายกันอยู่ทั่วภูมิภาค

ในพงศาวดารเมืองแण กล่าวถึงการกำเนิดมนุษย์และกำเนิดของชาวผู้ไทย เกิดจากเทพในยุคหนึ่งซึ่งมีเทพสามีภรรยาที่เป็นพี่น้องกันอยู่ 5 คู่ (ตามตำนานเทพหรือแม้แต่คติความเชื่ออย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนาซึ่งอาจจะอิงกับหลักการทางความเชื่อแบบเทพของทางศาสนาพราหมณ์-อินดู นั่นก็คือ เทพบนสวรรค์เมื่อ

It could be seen that in the content of the legend, Thai People's area (it didn't mean the government area. But, it referred to the expansion of people group) was tremendously expanded during this period of time. Besides, Na-noi-oy-noo City, belonged to Koon Bo-rom who was the father, was the center or origin of Thai People Group in South East Asia. Although in the present, Na-noi-oy-noo City, played less role under the political and governmental context, in historical ethnic of Tan City, it was important and told repeatedly as the city of many groups of ancestors being spread in every region.

In the chronicle of Tang City, the origin of human beings as well as Pu-thai were stated that they were born from the god in a period including 5 couples of siblings (according to the legend of god or a motto or belief in Buddhism

ชาวกาด เมืองแण เมืองลา และเมืองໄລ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (โครงการวิจัยผู้ไทยเชื้อชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร)

The Black Thai People, Muang Tan, Muang La, and Muang Lai, Socialist Republic of Vietnam (Project of Pu-thai Study, Sakonnakon Rajabhat University).

ความหลากหลายของการแต่งกายชาวพื้นที่

Various kinds of Pu-thai People's dresses.

ເສພສຸບນສວຣົຈນກຣະທັ່ງໝາດບຸບຸທີ່ສັ່ງສນມາແລ້ວ ຈະຕົງລົງມາເກີດບນໂລກມນຸ່ມຍໍເພື່ອຈະສ້າງບຸບຸກຸສລ ເມື່ອຕາຍແລ້ວກີ່ຈະໄດ້ໄປເກີດເປັນເທັບນສວຣົຈ ຈຶ່ງເປັນການເວີຍວ່າຍຕາຍເກີດໄປຕາມກຣມ) ເທັກ້ 5 ຄູ່ນີ້ ເມື່ອໝາດອາຍຸບນສວຣົຈແລ້ວ ຈຶ່ງໄດ້ພາກນອອີ່ຈູານຈົດນອມິຕນ້າເຕົ້າລູກໜຶ່ງຂຶ້ນມາ ຈາກນັ້ນເທັສາມີກຣຍາທັກ້ 5 ຄູ່ຈຶ່ງພາກນເຂົ້າໄປອ່ຍຸໃນນັ້ນເຕົ້າລູກນັ້ນ

ໃນເວລາຕ່ອມາ ນັ້ນເຕົ້າລູກທີ່ເທັກ້ທັກ້ໜ້າ ອາສີຍອຸ່ງກາຍໃນໄດ້ລອຍຈາກສວຣົຈໄປຕາລົງບນກູເຂາທີ່ຖຸ່ງນາເຫາ ທຸ່ງນາແໜ່ງນື້ອ່ຍ່່ງ່າງຈາກເມື່ອແດນໄປທາງທີສະວັນອອກເປັນຮະຍະທາງທາກນັບຈາກການເດີນທ້າຂອງຄົນໃໝ່ເວລາເດີນທາງປະມານ 1 ວັນ ແລ້ວນັ້ນເຕົ້າກີ່ໄດ້ແຕກອອກມາປະກຸງວ່າ ເທັກສວຣົຈທັກ້ 5 ຄູ່ນີ້ໄດ້ກລາຍເປັນຄົນ 5 ຄູ່ ເດີນອອກຈາກນັ້ນເຕົ້າລູກນັ້ນທີລະຄູ່ຈຶ່ງໄດ້ກລາຍເປັນບຽບຮູ່ຂອງໜຶ່ງແຜ່ 5 ແຜ່ ຕາມລຳດັບດັ່ງນີ້ຄື່ອງ ແຜ່່າໆ ແຜ່່າແຈ່ ແຜ່່າຜູ້ໄທ ແຜ່່າຍ່ອງເຈິນ ແຜ່່າແກວຫຼືໄຜ່າລູວນ (ເວີຍດັນມາ)

with reference to god belief principle of Brahman-Hindo, when the god on heaven were happy there until they loss their accumulated merits. They had to be born in human world in order to develop their merits again so that when they were dead they would be born as god in the heaven which was a cycle of birth and death according to their deed or action). All of 5 gods, when their ages were ended in heaven, they prayed for a bottle gourd. Then, all of 5 pairs of couples entered to live in that bottle gourd.

Later on, the bottle gourd where all of 5 pairs of couples lived inside, floated from the heaven and fell down the mountain at Na-tao field. This field was far away from Tan City for 1 day on foot by human's travelling. Then, the bottle gourd was broken. It was appeared that all of 5 couples of gods, became 5 couples of human beings, a pair at a time. They were ancestors of 5 ethnics as follows: Ka ethnic, Ja-kae ethnic, Pu-thai ethnic, Ho ethnic or China, and Gaew or Yeun ethnic (Vietnam) respectively.

ตามตำนานนี้ ชนเผ่าบริเวณนี้่าจะนับชนเผ่าช่า เป็นเผ่าชนแรก แม้ว่าจะเดินออกมานานเวลาแล้วเลี้ยงกันก็ตาม แต่สิ่งหนึ่งที่ปรากฏจากตำนานหรือพงศาวดารนี้ก็คือ ชนชาติทั้งห้าชนเผ่านี้ล้วนเป็นพี่น้องกัน ยิ่งเมื่อตูจากลักษณะภูมิประเทศของชนเผ่าทั้ง 5 นี้ ก็อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้ชิดติดกัน หากมองจากตำนานหรือพงศาวดารอาจจะดูพิสดารเกินไป แต่เมื่อมองจากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวแล้ว อาจอนุมานให้เป็นพี่น้องกันได้ และเมื่อพิจารณาลักษณะทางชาติพันธุ์ก็ไม่ได้แตกต่างกันมากนักที่แตกต่างก็เพียงภาษา ผิวพรรณ ซึ่งในส่วนของผิวพรรณนั้นย่อมเป็นไปตามลักษณะภูมิประเทศซึ่งหากอยู่ในเขตประเทศจีนอาคยาจะหนาและอาจอหูติดยันน้อยย่อมมีผิวขาวกว่า ขณะที่ทางตอนใต้ลงมาจะถูกแสงอาทิตย์มากกว่าอาจจะผิวคล้ำลงมา

ในตำนานหรือพงศาวดายังกล่าวต่อไปว่า เมื่อคนทั้ง 5 คู่ ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของ 5 ชนเผ่าได้แยกย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานตามที่ต่างๆ นั้น ต่างก็ดำเนินประชารของตัวเองขึ้นมา สำหรับชนเผ่าผู้คนนี้ได้สร้างบ้านแปลงเมืองอยู่ที่เมืองแคน (เมืองแคน) ในสมัยต่อมาจึงมีชุมลօคำ เป็นทั่วหน้า ซึ่งในยุคของชุมลօคำ มีประชากรคนภูไทเพิ่มจำนวนขึ้นประมาณ 33,000 คน จากนั้นได้ขยายตัวออกไปตั้งบ้านเรือนอีกหลายเมือง

According to this legend, the ethnic in this area, Ka tribe should be the first ethnic, although they walked outside in nearly the same time. One thing was appeared from the legend or chronicle: all of 5 ethnics were relatives. Considering the scenery of all of 5 ethnics, they lived in the area being close with each other. Viewing from the legend or chronicle, it would be too much strange or incredible. But, viewing from the scenery, it could be deduced or inferred that they were relatives. Moreover, considering their ethnics, there were not too much different. They were different in their languages and skin color. Their skin color was depended on the location. In China, it was cold with little sun light, the people would be lighter whereas in the South, people would be darker because of the sunlight.

In the legend or chronicle also stated that when all of 5 couples who were ancestors of 5 ethnics, moved to settle down in different areas. They gave birth to their own population. For Pu-thai ethnic, they built their house and city at Tan City (Tang City). In the next period, Koon Lo-kam was a leader. The population number was increased for approximately 33,000 persons. Later on, they moved to settle down in many cities.

บรรยายการเลี้ยงผีของหมู่เหยา บ้านโนนยาง ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

The Climate of Mo Yao's ghost feeding Ban-none-yang, None-yang Sub-district, Nongsoong District, Mookdahan Province.

2. ถินฐานบ้านเดิม:
จากนาน้อยอ้อยหนูถึง
สิบสองจุ่ว

ตามตำนานกล่าวว่า คณผู้ไทนีถ็นกำเนิด^๑จากเมืองแคนหรือแคน ศูนย์กลางของอาณาจักรสิบสองจุ่น^๒ ซึ่งปัจจุบันคือจังหวัดเดียนเปียนพูในประเทศเวียดนาม ทิศตะวันตกเมืองแคนอยู่ไม่ห่างจากเมืองพงสาลี^๓ของ สปป.ลาว มากนัก ลักษณะภูมิประเทศของเมืองแคนหรือเดียนเปียนพูอยู่ในพื้นที่ทุบเขาสูง และเป็นสนามรบทสำคัญเมื่อครั้งไฮจิมินห์ นำทัพหารเวียดนามเข้าไปทำลายค่ายของฝรั่งเศสจนได้รับชัยชนะในที่สุด

คนไทยกลุ่มนี้ใช้คำเรียกตัวเองสัน្តิฯ ว่า คนไทย หรือคนไต ส่วนนามศัพท์ “ผู้ไทย” นั้น เกิดขึ้นภายหลังจากการปฏิสัมพันธ์กับคนกลุ่มอื่น เมื่อพยพลงมาทางใต้ คำว่า “ผู้” ในภาษา ท้องถิ่นจะไม่ออกเสียงนี้ แต่จะออกเสียงเป็น “พู” หรือ “พู่” เช่น คำว่า “ผู้คน” จะออกเสียง ว่า “พู่คน” เช่น พู่บึง (ผู้ที่บึง) พู่ชา (ผู้ชา) เมื่อพิจารณาคำว่า “ผู้ไทย” ที่คนไทยกลุ่มนี้ เรียกแล้ว ทำให้ได้แนวคิดต่อไปอีกว่า คนผู้ไทยนี้ เป็นกลุ่มคนไทยแท้จริง ที่สร้างสมและรักษา

ផ្លូវការជាមួយ

Beautiful Cotton of Pu-thai.

2. Former hometown:
from Na-noi-oy-noo to
Sibsong Ju-thai.

According to the legend, it was stated that Pu-thai people were originated from Tan City or Tang City, the center of Sibsong Ju-thai kingdom. It was Dien-bien-fu of Vietnam in the present. The West of Tan City was not far away from Pong-sa-le of Lao People's Democratic Republic. The location of Yan City or Dien-bien-fu, was in the high valley. It used to be an important battle field when Ho-ji-min led his Vietnam Soldiers to destroy France's camp until he had victory in the end.

This Pu-thai group called themselves shortly as Thai People or Tai People. The word Pu-thai was occurred later by the interaction with other groups of people when they evacuated to the South. The word “Pu” in local language was not pronounced like this. I would be pronounced as “Poo” such as “Poo-kon” like “Poo-ying” (lady), Poo-chai (gentleman). Considering the word “Pu-thai” being called by the other groups of people, there was an idea that this group of people were real Thai people group by building and maintaining the tradition as well as custom of Thai people or Thai-Tai ethnic with the advancement in tradition and culture before migrating into the South, the left area of Kong River in the North of Lao. Then, they moved across Kong River into the right bank, and got together with Thai-siam group who changed their name as Thailand later.

ผ้าไทยไหมงาม

Beautiful Silk of Pu-thai.

ชนบรรรມเนียมความเป็นคนไทย หรือเป็นผ่าไท-ໄຕ (Tai) ที่มีความเจริญทางวัฒนธรรม ประเพณีมาก่อน ก่อนที่จะอพยพลงมาทางใต้ บริเวณฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงตอนเหนือของประเทศลาว และเคลื่อนข้ามแม่น้ำโขงมาอยู่ฝั่งขวา รวมกับกลุ่มไทยสยาม ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น ประเทศไทย

ในข้อเขียนของ ถวิล เกษรราช ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอ่างทอง ผู้เรียบเรียงหนังสือประวัติผู้ไทย (ถวิล เกษรราช : 2512) ซึ่งรวบรวมมาจาก พงศาวดารชาติไทย กล่าวเอาไว้ว่า

“...พожอนุนานได้แล้วว่า ตามหลักพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถานได้ให้ความหมายคำว่า “ผู้ไทย” มีเหตุผลดีกว่า คำว่า “ภูไท” เพราะตามประวัตินั้น คนผู้ไทยมิได้อาศัยอยู่ตามป่าเขาแต่อย่างใด คงมีแต่ ชา และ แมว เย้าเท่านั้น ที่ชอบอยู่อาศัยทำนาหาเลี้ยงชีพอยู่บ่นภูเขาแม้ตามพงศาวดารเมืองแสง ในสิบสองจังหวัดไทย กล่าวไว้ว่ามีภูเขาอยู่หลายลูกก็ตาม แต่ “ผู้ไทย” มิได้อาศัยอยู่บนภูเขา คงอาศัย ตามพื้นที่ราบทำนาหาเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว ฉะนั้น การเรียกชื่อและเขียนจึงควรเป็น “ผู้ไทย” มิใช่ “ภูไท”

In writing of Tawin Kesonrach, the judge of Ang-tong Court, composed the book “Pu-thai History” (Tawin Kesonrach: 1969) collected from chronicle of Thai Race, stated that:

“it could be deduced that according to the Dictionary of Royal Institute, “Pu-thai was defined as more reasonable than “Poo-thai” because in history Pu-thai people didn’t live in the forest. Only Ka, Maew, and Yao preferred to live in and earn their living on the mountain. Although it was stated in the chronicle of Tang City in Sibsong Ju-thai that there were many mountains, Pu-thai didn’t live on the mountain. They lived on the plain and earn their living for themselves as well as their family. Therefore, their name both of in spoken language and written language should be Pu-thai rather than “Poo-thai.”

ความงามตามข้องผ้าแพรเบี่ยง
สตรีชาวผู้ไทบ้านเชปีน (เก่า)

The Beauty of Prae-bieng,
a Pu-thai lady at Ban-che-
pone (the past).

ชาวผู้ไทบ้านเชปีน (เก่า)
เมืองเชปีน แขวงสะหวัน-
นะเขต สปป.ลาว

A Pu-thai woman at Ban-
che-pone (old), Che-pone
city, Kwang Swannaket,
Lao People's Democratic
Republic.

พงศาวดารเมืองໄລได้กล่าวถึงผู้ไทใน
ดินแดนนี้ว่ามี 2 กลุ่มดังนี้ คือ คนผู้ไทขาวและ
คนผู้ไทดำ การที่จำแนกออกเป็นคนผู้ไทขาว
และคนผู้ไทดำ มีสาเหตุดังนี้คือ

1. ผู้ไทขาว เป็นคนผู้ไทที่อาศัย
อยู่ที่เมืองໄລ เมืองเจียน เมืองมน เมืองบาง
รวมกันเป็น 4 เมือง โดยมีเมืองໄລเป็นเมืองใหญ่
ดินแดนในแถบเนื้อที่ใกล้กับประเทศไทยรัฐ
ประชาชนจีน อาศัยอยู่ในบริเวณนี้จึงเป็นชาว
และเนื่องจากอยู่ใกล้กับประเทศไทย
กับประเทศไทยรัฐประชาชนจีน จึงทำให้
ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมจากจีนด้วย ที่เห็น
เด่นชัดคือพิธีศพ ผู้ไทขาวจะนิยมนุ่งผ้าขาว
ห่มผ้าขาว จึงได้เรียกคนกลุ่มนี้ว่า “คนผู้ไท-
ขาว” ตามลักษณะของการแต่งกาย

ในบางตำนานกล่าวว่า ต้นกำเนิด
ของคนผู้ไทขาว หรือผู้ไทขาว มีต้นกำเนิด
จากจีนเชื้อฟอ โดยอพยพมาจากเมืองสินเจา
ใกล้กับกว่างตุ้ง อยพิพเข้ามายังกับคนผู้ไท
(ไทดำ) เมืองໄລเมืองเจียน เมืองมนและ
เมืองบาง ต่อมากลุ่มจีนเชื้อฟอถือตัวเป็นบ้าน
เป็นเมือง จึงเรียกรวมกันเมืองของผู้ไทขาว
สิบสองผู้ไทหรือสิบสองจุไท

According to the chronicle of Lai
City, Thai ethnic in this area, was stated
that it consisted of 2 groups: the white
Pu-thai, and the black Pu-thai. The reasons
for classification of white Pu-thai from
the black Pu-thai, were as follows:

1. **The white Pu-thai** were Pu-thai
ethnic living at Lai City, Jien City, Moon
City, and Bang City, total of 4 cities. Lai
City was a big one. The land in this area
was next to People's Democratic Republic
of China, the weather was rather cold.
So, Thai people who lived in this area,
were white. In addition, since it was near
People's Democratic Republic of China,
they were influenced by China as well.
The remarkable one was their funeral,
the white Pu-thai people would wear white
clothes. Consequently, this group of people
were called “the white Pu-thai” based on
their dress.

In some chronicles, stated that
the origin of white Pu-thai ethnic or white
Pu-thai, was originated by Chinese with
their last name as Fo. They evacuated from
Sinjao City near Kwan tung Province to live
with Pu-thai ethnic (black Thai), Lai City,
Jien City, Moon City, and Bang City.
Later on, Chinese with Fo last name built
their house and city which was called
together with city of Thai ethnic as Sibsong
Pu-thai or Sibsong Ju-thai.

2. ผู้ไทยดำ เป็นชนชาวน้ำผึ้งไทยที่อาศัยอยู่บริเวณเมืองแคน (แคน) เมืองคุ้ง เมืองคาย (คaway) เมืองลา เมืองมาย เมืองชาง เมืองโนะ เมืองหัวด รวม 8 เมือง ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มคนผู้ไทยแท้และเป็นคนผู้ไทยที่อยู่พม่าอาศัยอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน ผู้ไทยดำมีเมืองแคนเป็นเมืองสำคัญที่สุด คนไทยดำอยู่ที่เมืองแคน มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยทาง ส่วนทางทิศเหนือติดกับตอนได้ของประเทศจีน คนไทยดำ มีผิวขาวภริยาคล้ายชาวลาว แต่มีผิวคล้ำกว่า ไทยฯ เนื่องจากลักษณะทางภูมิอากาศมีแสงแดดมากกว่า ไม่หนาวเย็นเหมือนทางตอนบนอันเป็นที่อาศัยของกลุ่มคนไทยฯ แม้ว่าจะเป็นคนผู้ไทย เหมือนกันก็ตาม

ความแตกต่างอย่างสำคัญอีกประการหนึ่งของไทยดำกับไทยฯ คือไทยดำนิยมแต่งกายด้วยผ้าพื้นเมืองย้อมสีครามเข้ม ส่วนผู้หญิงชาวไทยฯ นิยมเสื้อสีพื้นขาว ลักษณะการแต่งกายโดยทั่วไปของทั้งสองกลุ่ม ผู้ชายนุ่งกางเกงขาแคบ ใช้ผ้าผ้ายตาเม็ดงาสีดำ หรือไม่ก็นุ่งผ้าขาวม้าสีขาว สวมเสื้อสีดำ เครื่องประดับของผู้ชายมีกำไลมือและแหวน ส่วนผู้หญิงจะนุ่งชิ้น ใส่เสื้อผ้าสีดำ สวมกำไลเงินและใส่ต่างหูเป็นเครื่องประดับ ผู้หญิงที่ยังไม่มีสามีจะเกล้ามวยผม มีสามีแล้วจะเกล้าผมสูง

“ก้องแคนเงิน”
หนึ่งในเครื่องประดับสำคัญ
ของสตรีชาวผู้ไทย
“Kong Kan Ngeun”
(Silver Bangle), is a major
accessory of Pu-thai Ladies.

2. The black Pu-thai were Pu-thai ethnic living in Tan City (Tang), Koong City, Kai City (Kwai), La City, Muay City, Sang City, Mo City, and Wad City, total of 8 cities. They were real Pu-thai, and Pu-thai ethnic who moved to live in Thailand in the present. The black Pu-thai people lived in Tan City, the most important city, the land was next to Lao People's Democratic Republic. The North was next to the South of China. The black Pu-thai people had white skin and character like Lao People. But, they were darker than the white Thai People since there was more sun light. It was not so cold like the upper part where the white Thai people lived, although both of them were the same Pu-thai.

The another difference between the black Pu-thai and white Pu-thai, the black Pu-thai people preferred to dress with local fabric being dyed with dark indigo whereas the white Pu-thai people preferred to wear white blouse. The dress in both groups, men wore the narrow leg trousers using the Fai-ta (cotton cloth) with black sesame seed or the white loin cloth used by men, and black shirt. The men's accessories were bracelet and ring. For women, they wore sarong and black blouse, silver bracelet and ear ring as their accessories. The single women would gather their hair up. For married women, they would wear high knot.

เมื่อรวมผู้ไทยทั้ง 2 กลุ่มเข้าด้วยกันแล้ว รวมกันเป็น 12 เมือง จึงเรียกว่า “แคว้นสิบสอง จุ่ไท” หรือ “สิบสองแคว้นไทย” หรือ “สิบสอง เจ้าไท” เมืองทั้ง 12 เมืองของแผ่นดินนั้นล้วน เป็นอิสระต่อกัน มีเมืองแคนหรือเดียนเปียนพู เป็นเมืองศูนย์กลาง ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นตะเข็บ รอยต่อกับอาณาจักรจีน ญวน (เวียดนาม) และ ลาว นอกจากนี้ยังใกล้ชิดในเชิงวัฒนธรรมกับ อาณาจักรล้านนาและพม่าด้วย

Combining two groups of Pu-thai people, there were 12 cities. So, it was called “Sibsong Ju-thai” or “Sibsong Kwan Thai” or “Sibsong Jao-thai.” All of Pu-thai’s 12 cities were independent with Tan City or Dien Bien Fu as the center situated in the border of China kingdom, Yeun (Vietnam), and Lao. Besides, it was culturally close with Lanna kingdom and Burma as well.

การสักขาลายหนึ่งในธรรมเนียม ความกล้าหาญของบุรุษชาว ผู้ไทย ดังคำกล่าวที่ว่า “ขามิลาย มิได้ก่ายสาว”

Leg tattoo is a tradition of brave for Pu-thai Men as the expression “If your legs are not tattooed, you wouldn’t have a young women.”

ชาวน้ำตุ่นแคว้นสิบสองจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ไทยดำ และผู้ไทยขาว ผู้ไทยดำมี 8 เมือง คือ เมืองแวง เมืองควาย เมืองคุ้ง เมืองมวย เมืองลา เมืองโนน เมืองหัวด และเมืองขวาง ส่วนผู้ไทยขาวมี 4 เมือง คือ เมืองໄລ เมืองเจียน เมืองมุน และเมืองบาง รวมกันเป็น 12 เมือง เรียกว่า เมืองสิบสองเจ้าไท ต่อมาเปลี่ยนเป็น สิบสองจังหวัด แคว้นสิบสองจังหวะนี้เดิมรวมอยู่ใน พระราชอาณาจักรไทย แต่ในปี พ.ศ. 2436 ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสอยู่ในเขตการ ปกครองของเขตเวียดนามเหนือ เมื่อเวียดนาม ได้อเอกสารจากฝรั่งเศสแล้ว แคว้นสิบสองจังหวะ กลายเป็นส่วนหนึ่งของเวียดนาม ซึ่งเมืองแวง เปลี่ยนชื่อเป็น เมืองเดียนพู (ถวิล ทอง สว่างรัตน์. 2530)

ในช่วง พ.ศ. 2321 ในรัชกาลพระเจ้า กรุงธนบุรี ภายหลังจากติดนัดแคนเมืองเวียงจันทน์ และหลวงพระบาง ตกเป็นเมืองขึ้นของสยาม แคว้นสิบสองจังหวะซึ่งเคยอยู่ในความปกครอง ของเมืองเวียงจันทน์ และหลวงพระบางก็ถูก ผนวกเข้ากับติดนัดแคนไทยไปด้วยโดยปริยาย ต่อมาในรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี อาณาจักร ภูมิวนานมารถตั้งตัวเป็นอิสระได้ จึงขยายอำนาจ ครอบครองติดนัดแคนสิบสองจังหวะ และหลวงจากนั้น พากย์อีกมีอำนาจเหนือแคว้นสิบสองจังหวะ ถูก จึงทำให้แคว้นสิบสองจังหวะตกลอยู่ภายใต้ อำนาจการปกครองถึง 3 ฝ่าย จะต้องส่งส่วย (เครื่องราชบรรณาการ) ให้แก่ ลาว ภูวน และอีก แคว้นสิบสองจังหวะจึงได้ชื่อว่า เมือง สามส่วยฟ้า หรือสามฝ่ายฟ้า (ถวิล จันลาวงศ์. 2515)

“เก็บหม่อนเลี้ยงม่อน” หรือการเก็บใบหม่อน ไปเลี้ยงหนอนไหม

“Geb Mon Lieng Mon” is to pick and raise the mulberry.

Pu-thai People in Kwan Sibsong Juthai consisted of the black Pu-thai and white Pu-thai. The black Pu-thai had 8 cities including: Tang City, Kwai City, Koong City, Muay City, La City, Mo City, Wad City, and Kwang City. The white Pu-thai had 4 cities including: Lai City, Jien City, Mon City, and Bang City, total of 12 cities being called Sibsong Jao-thai. Then, it became Sibsong Ju-thai. In former time, Sibsong Ju-thai was combined with the Kingdom of Thailand. But, in 1893, it was occupied as dependency by France under government area of North Vietnam. When South Vietnam was freed from France, Kwan Sibsong Ju-thai was a part of Vietnam. Tang City was changed into Dien Bien Fu. (Tawin Tong-sa-wang-rat, 1987)

During 1778, the reign of King Dhonburi. After Vientien and Luang-pra-bang was combined to be dependent with Siam. Kwan Sibsong Ju-thai used to be governed by Vientiene and Luang-pra-bang, was combined with Thai area. Later on, the first reign of Jakree Dynasty, Yeun Kingdom could be independent and expanded its power to govern Sibsong Ju-thai. Then Ho had power on Kwan Sibsong Ju-thai once more. As a result, Kwan Sibsong Ju-thai was governed by 3 divisions, and had to send the tribute (royal's tribute) to Lao, Yeun, and Ho. Consequently, Kwan Sibsong Ju-thai was classed Sam-suey City or Sam-fai Fa. (Tawin Chanlawong, 1972)

3. จากบนสู่ล่าง : การกระจายตัวของผู้ไทยในลาว

ในทางประวัติศาสตร์เป็นที่ทราบกันว่า ชาวผู้ไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในแคว้นสิบสองจังหวัด จันทน์ได้แก่ มนต์ลาเชวน ชุนหนำ ทางตอนใต้ของ ประเทศจีน ได้อพยพเข้าสู่ดินแดนประเทศไทย โดยมีหัวหน้า ชื่อหัวก้า นำชาวผู้ไทยประมาณ หนึ่งหมื่นคน เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย เป็นครั้งแรกบริเวณที่เมืองวัง เมืองคำเกิด และเมืองคำว่น และที่อื่นๆ (นวรัตน์ เลขะกุล. 2547, สุมิตร ปิติพัฒน์. 2542) ต่อมากลุ่มผู้ไทย ได้เกิดรับผุ่งกับพวกข่า สามารถเอาชนะพวก ข่าได้ และได้ปกครองพวกข่าอยู่รัฐหนึ่ง ชาวผู้ไทยได้สร้างบ้านแปลงเมืองจนเป็นหลัก-แหล่งมั่นคงบนฝั่งแม่น้ำโขงตอนกลางของ ประเทศไทยในปัจจุบัน จนต่อมาถูกการตัดต้อน เข้ามาสู่ภาคอีสานของประเทศไทยเป็นครั้งแรก ในช่วงปลายกรุงธนบุรี และอีกครั้งในสมัย รัชกาลที่ 3 ภายหลังสมรภูมิเจ้าอนุวงศ์ ดังที่ ถวิล เกษรราช ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอ่างทอง ผู้เรียบเรียงไว้ในหนังสือประวัติผู้ไทย กล่าวอ้างถึง ข้อเขียนของสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ไว้ว่า (ถวิล เกษรราช : 2512)

“พ่อสรุปได้ว่า ชาวผู้ไทยในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผู้ไทยด้วย อยู่เมืองแฉง

แม่เมืองผีหมอดหรือหมอยา
บ้านโนนยาง ตำบลโนนยาง
อำเภอหนองสูง จังหวัด
มุกดาหาร

Mae Muang Pee Mo or
Mo Yao at Ban-none-yang,
None-yang Sub-district,
Nongsoong District,
Mookdahan Province.

3. From upper to lower: the spread of Pu-thai in Lao

In history, it was known that Pu-thai people who lived in Kwan Sibsong Ju-thai including: Se-chuan and Hoon-nam, the South of China, evacuated to the area of Lao country led by Tao Kam-nam. Approximately 10,000 Pu-thai people settle down in Lao country for the first time at Wang City, Kam-gerd City, Muang Kammuen City, and other places. (Nawarat Lekakoon, 2004; Sumit Pitipat, 1999) Then, Pu-thai people fought with Ka group. Ka was defeated and governed for a period of time. Pu-thai people built their house and city as permanent location on the left of Kong River in center of Lao Country in the present. Then, they were herded into Esan Region of Thailand for the first time during the end of Donburi, and once more in the 3rd reign after Prince Anu-wong battle. Tawin Kesonrach, the judge of Ang-tong Provincial Court, composed in Pu-thai History Book and cited the statement of His Royal Highness Prince Damrong-ra-chu-nu-pab as: (Tawin Kesonrach, 1979)

“It could be concluded that Pu-thai people in North Eastern Region, were black Pu-thai who used to live in Tang City before. They were attacked by enemy and thieves. So, they migrated to Tang City, the area next to the land of yuen. The big city consisted of Wang City, Ta-pone City, Pa-bang City, Kang City, Pin City, Nong City, Pong City, Ploan City, Lam-nong-prue City, and Song-kon-don-kong City

มาก่อน ถูกครุกรานด้วยข้าศึกและโจรสู้ร้าย จึงพาภันอพยพมาทางใต้เมืองแแตง Majority บริเวณติดต่อกับ แคนของญวน มีเมืองใหญ่ คือ เมืองวัง เมืองตะปุ่น เมืองพานบัง เมืองคง เมืองพิน เมืองนอง เมืองพ้อง เมืองพลาวน เมืองลำเนาหนองบเรือ และเมืองสองคอน- ดอนคง เป็นต้น ต่อมานิลมัยรัชกาลที่ 3 จึงได้ ถูกกราดต้อนอพยพเข้ามาตั้งภูมิลำเนาอยู่ใน ตำบลต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชาว ผู้ไทยในเมืองเรณุนครอพยพมาจากเมืองวัง เป็นผู้ไทยคำ.....”

สรุปความได้ว่า ถ้าคำนิเดิมของชาว ผู้ไทยยุ่บบริเวณเมืองแแตง หรือเดียนเบียนฟู ทางตอนเหนือของเวียดนาม ต่อมารอพย พลงมาตั้งหลักแหล่งอยู่ทางตอนเหนือของลาว ก่อนจะมีชาวผู้ไทยกอ碌หนึ่งแยกตัวออกมาร สร้างบ้านเมืองขึ้นใหม่บริเวณตอนกลางของ ลาว จนในสมัยพระเจ้ากรุงรุนบุรีและสมัย รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สยามได้ ยกทัพไปตีเมืองล้านช้างได้กราดต้อนชาวผู้ไทย เข้ามาในประเทศไทยเป็นครั้งแรก โดยให้ไป อาศัยอยู่และบังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี ก่อนจะ ขยายตัวไปสู่จังหวัดใกล้เคียงในเวลาต่อมา ประวัติศาสตร์การเคลื่อนย้ายเข้าสู่ประเทศไทย ครั้งใหญ่ที่สุดของชาวผู้ไทยเกิดขึ้นในสมัยรัชกาล ที่ 3 หลังจากทรงรามเจ้าอนุวงศ์กองหพสยาม ได้กราดต้อนและซักชวนครอบครัวชาวผู้ไทย จากเมืองบก เมืองวัง เมืองคำเกิด และเมือง คำม่วน ข้ามแม่น้ำโขงเข้ามาอยู่บริเวณภาค- อีสานของไทย แทนที่ชาวลาวที่ถูกกราดต้อน ลงไปภาคกลางอีกทอดหนึ่งเป็นการตัดกำลัง ของฝ่ายลาว และเพิ่มประชากรของฝ่ายไทย (ผู้ไทยแท้ (นามแฝง). 2528) โดยโปรดให้ ชาวผู้ไทยที่เข้ามาใหม่ตั้งบ้านเรือนทำมาหากิน ตามความสมัครใจ โดยมากอยู่บริเวณจังหวัด นครพนม ศกลนคร มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ จนเกิดเป็นบ้านเมืองขึ้นในเวลาต่อมา

etc. Later on, in the 3rd reign, they were herded and moved to settle down in different Sub-districts in North Eastern Region. Pu-thai people migrated from Wang City to be black Pu-thai ...”

It could be concluded that the former origin of Pu-thai people, was in Tan City or Dien Bien Fu, the upper area of Vietnam. Then, they migrated to settle down in the North of Lao before another group of Pu-thai went to construct new house and city in the center of Lao. In the reign of King Donburi and the 1st reign of Rattanakosin City, Siam moved the troops to conquer Lanchang, and herded people Pu-thai people to Thailand for the first time. Those people lived in Petchburi and Rachburi Provinces before moving to the nearby provinces since then. The biggest historical migration to Thailand of Pu-thai people, was during the 3rd reign after Prince Anu-wong Battle. Siam herded and persuaded Pu-thai Families from Bog City, Wang City, Kamgerd City, and Kammuan City by crossing Kong river to live in Esan Region of Thailand to replace Lao People who were herded to Central Region in order to loose power of Lao as well as increase population of Thai. (Real Pu-thai (pseudo name) 1985) by allowing the new Pu-thai people to build their house and earn their living based on their willingness. Most of them lived in Nakon-pa-nom, Sa-kon-na-kon, Mookda-han, and Kalasin Provinces until the houses and cities were occurred later.

หมอเหยาหรือผีหมอ กำลังทำ พิธีเลี้ยงผีประจำปี บ้านโนนยาง ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

A Mo Yao or Pee Mo is performing the annual ghost feeding at Ban-none-yang, None-yang Sub-district, Nongsoong District, Mook-dahan Province.

4. สร้างบ้านแปลงเมือง： กำเนิดบ้านเมืองของชาวผู้ไทย ในดินแดนอีสาน ประเทศไทย

“จีช้าง” หรือการดูดเหล้าอุ้นน้ำในขันตอนสำคัญของ การเลี้ยงผีประจำปีของหมู่ เหยาหรือผีหมอก

“Kee-chang” or sucking “Ooh” liquor, a major step of annual ghost feeding of Mo Yao or Pee Mo.

การอพยพตั้งถิ่นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 3 ส่วนใหญ่มาจากเมืองวัง ปัจจุบันคือแขวงสะวันเขต สปป.ลาว ชาวผู้ไทยได้ถูกการดูดเหล้าและได้รับการเกลี้ยกล่อมให้อพยพครอบครัวข้ามตั้งกูมิลำเนากรุงจักรราษฎร์อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ยกขึ้นเป็นเมืองมีเจ้าเมือง อุปชาด ราชวงศ์ ราชบุตร เป็นกรรมการเมืองปกครองขึ้นกับเมืองใหญ่ใน

4. Building house and city: the Origin of Pu-thai City in Esan, Thailand

The big evacuation to settle down in North Eastern Region, was in the 3rd reign. Most of people came from Wang City, it was Kwang Sawanket of Lao People's Democratic Republic. Pu-thai people were herded and convinced to move their families to settle down in North Eastern Region. His Majesty the King, Pra Nang Giao Jao Yoo Hua, ordered to be a city led by the city governor Oopahad Rachwaong, the son, the Government Department depended on the big city in that district or sub-district. (Surachit Chantarasaka, 1987) The major cities settled down by Pu-thai people were as follows:

1. **Re-nu-na-kon City**, was established in the 3rd reign, in 1840. Pu-thai people from Re-nu-na-kon moved from Wang City on the coast of Kong River next to Yeun border. For the first migration, they settled down at 3 areas: 1) Ban-huey-hau-kau, the South of Ban-ta-koi, Ponetong Sub-district in the present, 2) Ban-bo-chan, between Dong-ma-gog, Ponetong Sub-district in the present, and Ban-koke-klang, Re-nu-na-kon District in the present, and 3) Ban-dong-wai situated by Re-nu-na-kon City. When it was called Re-nu-na-kon City, Jao Pech and Jao Sai were leaders who ordered to move citizen from all of 3 areas to live at Ban-dong-wai situated by Re-nu-na-kon City in the present. Then, Tao Sai was ordered to be Pra Kaew-ko-mon,

เขตแขวงนั่นๆ (สุรจิตต์ จันทรสาข. 2530) โดยเมืองสำคัญที่มีชาวผู้ไทยตั้งถิ่นฐานอยู่ ดังนี้

1. เมืองเรณุนคร ตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 ประมาณ พ.ศ. 2373 ชาวผู้ไทยเรณุครอพยพมาจากเมืองวัง ซึ่งอยู่ทางฝั่งแม่น้ำโขง อยู่ติดกับชายแดนญี่ปุ่น เมื่อพอยพามาครั้งแรกนั้นพากันตั้งอยู่บ้านสามแห่ง คือ ที่บ้านหัวยหัวข้า อยู่ใต้บ้านท่าคอย ตำบลโพนทองในปัจจุบัน บ้านบ่อ-จันทน์ อยู่ระหว่างบ้านดงมะกอก ตำบลโพนทอง กับบ้านโคกกลาง อำเภอเรณุนครในปัจจุบัน และบ้านดงหวายที่ตั้งเมืองเรณุนคร เมื่อได้รับยกขึ้นเป็นเมืองเรณุนคร เจ้าเพชรและเจ้าสาย เป็นหัวหน้าจึงให้อพยพราชภูมิจากหมู่บ้านทั้ง 3 แห่ง เข้ามาร่วมกันอยู่ที่บ้านดงหวาย ซึ่งเป็นที่ตั้งเรณุนครปัจจุบัน และตั้งให้หัวสายเป็นพระแก้วโภ哥ล เจ้าเมืองคนแรก จัดการปกครองกันมาจนถึง เจ้าไฟร เจ้าสิงห์ เจ้าพิม-พะสอน และเจ้าเหม็น ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระแก้วโภ哥ลซึ่งเดิมกันเป็นลำดับมา ภายหลังทางราชการได้ลดฐานะลง เป็นอำเภอเรณุนคร ขึ้นกับจังหวัดนครพนม จนถึง พ.ศ. 2450 จึงลดฐานะเป็นอำเภอเรณุนคร เป็นตำบลเรณุนคร ต่อมายกฐานะเป็นอำเภอเรณุนคร จนถึงปัจจุบัน

2. เมืองพรรณาニค ตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 เป็นชาวผู้ไทยที่อพยพมาจากเมืองวัง มีท้าวโงกลาง เป็นผู้นำในการสร้างเมือง ตั้งให้เป็น พระเสนอรังค์ เจ้าเมืองคนแรก ปกครองเมืองพรรณาニค จัดการปกครองติดต่อกันมา ปัจจุบันคืออำเภอพรรณาニค จังหวัดสกลนคร

3. เมืองกุดสิมราษฎร์ ตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 เป็นชาวผู้ไทยอพยพมาจากเมืองวัง โดยมีราชาวงศ์ (กอ) หรือ บางฉบับเรียกว่า (วอ) ของเมืองวังอพยพมาด้วย เมื่อได้ยกบ้านกุดสิม ขึ้นเป็นเมืองกุดสิม-

the first city governor. Until Jao Prai, Jao Sing, Jao Pim-pa-son, and Jao Men, the governors were given title conferred by the sovereign called Pra Kaew-ko-mon, the same name. Later on, the official lowered down the position into Re-nu-na-kon District being depended on Nakonpanom Province. Until 1907, Re-nu-na-kon District was changed into Re-nu-na-kon Sub-district. Then, it was changed into Re-nu-na-kon District until now.

2. **Panna-nikom City**, was established in the 3rd reign, in 1944. Pu-thai people moved from Wang City led by Tao Honge Klang to build their city, was called Pra Sena-na-rong, the first city governor, governed Panna-nikom City since then. In the present, it was Panna-nikom District, Sakonnakon Province.

3. **Goodsim-na-rai City**, was established in the 3rd reign, in 1944. Pu-thai people moved from Wang City with the royal families (KO) or it was called (WO) of Wang City. When Ban Goodsim City was called Goodsim-na-rai City. The royal family (GO) was ordered to be Pra Ti-bed Wongsa, the first city governor. In the present, it was the area of Kao Wong District, Kalasin Province.

4. **Pu-lan-chang City**, was established in the 3rd reign, in 1944. The ancestors of Pu-lan-chang City evacuated from Ban-huey-na-yom, Kwang Muang Wang. Muen Dech-udom was a leader. When it was established as a city, Muen Dech-udom was appointed to be the first

บรรยากาศการเลี้ยงผีของหมู่
เหยาหรือผีหมอก บ้านโนนยาง
ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง
จังหวัดมุกดาหาร

The atmosphere for Lieng Pee (ghost feeding) of Mo Yao or Pee Mo is performing the annual ghost feeding at Ban-none-yang, None-yang Sub-district, Nong-soong District, Mookdahan Province.

นราษัยน์ แล้วจึงโปรดเกล้าฯ ให้ราชวงศ์ (กอ) เป็น พระธิเบศวงศา เจ้าเมืองคนแรก ปัจจุบัน คือพื้นที่อำเภอเชียง จังหวัดกาฬสินธุ์

4. เมืองภูแล่นช้าง ตั้งขึ้นในรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 บรรพบุรุษของชาวเมืองภู-แล่นช้าง อพยพมาจากบ้านห้วยนายนม แขวง เมืองวัง มีหมื่นเดชอุดม เป็นหัวหน้า เมื่อตั้งขึ้น เป็นเมืองแล้ว โปรดเกล้าฯ ให้หมื่นเดชอุดม เป็นเจ้าเมืองคนแรก ต่อมากลัตฐานะเป็นอำเภอ เมื่อปี พ.ศ. 2442 แล้วกลัตฐานะลงเป็นตำบล เมื่อ พ.ศ. 2452 ปัจจุบันตำบลภูแล่นช้าง ขึ้นกับ อำเภอนาคุ จังหวัดกาฬสินธุ์

5. เมืองหนองสูง ตั้งขึ้นในรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 เป็นชาวผู้ไทยที่อพยพจาก เมืองวัง โปรดเกล้าฯ ให้ท้าวสิงห์ หรือท้าว สีหานาม เป็นพระไกรสรราช เจ้าเมืองคนแรก ปัจจุบันคือพื้นที่ในเขตอำเภอหนองสูง อำเภอ คำชะอี จังหวัดมุกดาหาร และท้องที่อำเภอ นาแก จังหวัดนครพนม

6. เมืองเสนอคันนิคม ตั้งขึ้นในรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2382 เป็นชาวผู้ไทยที่อพยพ มาจากเมืองตะปุ่น โปรดเกล้าฯ ให้พระศรี-สุราษ (ท้าวจันทร์) เป็นพระศรีสินธุสังคราม เจ้าเมืองคนแรก ต่อมากลัตฐานะลงเป็นอำเภอ เสนางคันนิคม ในปี พ.ศ. 2455 ปัจจุบันเป็น อำเภอเสนอคันนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

7. เมืองคำเขื่อนแก้ว ตั้งขึ้นในรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 เป็นชาวผู้ไทยที่อพยพมา จากเมืองตะปุ่น เดิมเมืองคำเขื่อนแก้วเรียกว่า บ้านคำเมืองแก้ว โปรดเกล้าฯ ตั้งให้ท้าวสีหานาท เป็นพระรามณรงค์ เจ้าเมืองคนแรก ปัจจุบัน คือท้องที่ตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอชานุมาน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นคนละแห่งกับอำเภอ คำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธรในปัจจุบัน

governor. Then, it was changed into District in 1899. It was changed into Sub-district in 1904. In the present, Pu-lanchang Sub-district was under jurisdiction of Na-ku District, Kalasin Province.

5. Nong-soong City, was established in the 3rd reign, in 1944. When Pu-thai people moved from Wang City, Tao Sing was ordered to be Tao Sing or Tao See-ha-nam, to be Pra Krai-so-ra-rach, the first governor. In the present, it was the area of Nongsoong District, Kam-cha-ee District, Mookdahan Province, and the area of Na-kae District, Nakon-pa-nom Province.

6. Se-nang-ka-ni-kom City, was established in the 3rd reign, in 1944. When Pu-thai people moved from Tapone City, Pra Srisurach (Tao Chan) was ordered to be Pra Sri Sintu-song-kram, the first governor. Then, it was changed into Se-nang-ka-ni-kom District in 1942. In the present, it was Se-nang-ni-kom District, Am-naj-cha-roen Province.

7. Kam Keun Kaew City, was established in the 3rd reign, in 1944. In former time, Kam Keun Kaew was called Ban-kam-muang-kaew. Tao See-ha-nat was ordered to be Pra Ram Na-rong, the first governor. In the present, it was the area of Kam Keun Kaew Sub-district, Cha-nu-man District, Ubon-ra-cha-tani Province which was different place from Kam Keun Kaew District, Ya-so-ton Province in the present.

8. เมืองวาริชภูมิ ตั้งขึ้นในรัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2420 เป็นชาวผู้ไทยที่อพยพมาจากเมืองกะบง โปรดเกล้าฯ ให้ท้าพระยาสุวรรณเป็นพระสุรินทร์บริรักษ์ เจ้าเมืองคนแรก ปัจจุบันคือท้องที่อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร (ปราณี กล้าสัม. 2545)

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าชาวผู้ไทยในภาค-อีสานของไทยมีการตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่น ในเขตจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ ซึ่งชาวผู้ไทยในพื้นที่ 4 จังหวัดนั้น มีลักษณะร่วมกันคือ ยังคงดำเนินอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมผู้ไทยไว้ได้อย่างเหนียวแน่น ไม่ว่าจะเป็น ภาษา ขนบประเพณี คติการนับถือศาสนาดั้งเดิมแบบชาวอุษาคเนย (นับถือผี) ดุณตรี งานหัตถศิลป์ต่างๆ ฯลฯ

8. Warichpoom City, was established in the 3rd reign, in 1877. Pu-thai people moved from Ka-bong City. Praya Suwan was ordered to be Pra Surin-ta-rabori-rak, the first governor. In the present, it was Warichpoom District, Sakon-na-kon Province. (Pranee Klamsom, 2002)

As stated above, Pu-thai people in Esan Region of Thailand situated crowdedly in the area of Sakon-nakon, Nakon-panom, Mookdahan, and Kalasin Provinces. Pu-thai people in the area of 4 provinces had common characteristic : they maintained cultural identity of Pu-thai strictly including their language, tradition and custom, motto, religious belief as South East Asia (respect for ghost), music, and different handicraft etc.

เครื่องแต่งกายในการพื้นละคอน นำ้ศิลป์พื้นบ้านผู้ไทยที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภาคกลาง บ้านหนองช้าง ตำบลหนองช้าง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

The dress for Fon-la-kon, Pu-thai Local Dramatic Art, is influenced by Central Region Culture, Bannongchang, Nongchang Sub-district, Samchai District, Kalasin Province.

ความภาคภูมิใจในมรดกแห่ง

บรรพบุรุษ “วิจิตรแพรวา”

บ้านหนองช้าง ตำบลหนองช้าง
อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

The prestige of their ancestor's heritage "Artistic Prae-wa," Ban-nongchang, Nongchang Sub-district, Samchai District, Kalasin Province, is shown.

5. บทสรุป

ปัจจุบันชาวผู้ไทยได้ตั้งถิ่นไปตามที่ต่างๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมไป บ้าง ปัจจัยที่สำคัญคือการเพิ่มจำนวนประชากร และการขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบใหม่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เช่น การแต่งงาน ข้ามชาติพันธุ์กับคนไทยกลุ่มอื่นๆ วิถีการดำรงชีวิต การพัฒนารูปแบบการประกอบอาชีพ เป็นต้น ยังผลทำให้มีการขยายแหล่งทำกินและจำนวนหมู่บ้านออกໄไปเรื่อยๆ ชาวผู้ไทยส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานอยู่ในที่จังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม มุกดาหาร ศกลนคร และมีบางส่วนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดไก้คีียง จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า มีชุมชนที่ชาวผู้ไทยอาศัยอยู่ทั้งที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ และอาศัยปะปนอยู่กับคนกลุ่มอื่นประมาณ 400 หมู่บ้าน ดังต่อไปนี้ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวน 63 หมู่บ้าน จังหวัดนครพนม จำนวน 132 หมู่บ้าน จังหวัดมุกดาหาร มีจำนวน 68 หมู่บ้าน จังหวัดศกลนคร จำนวน 212 หมู่บ้าน นอกจากนี้ ยังอาศัยอยู่กระจายในจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุบลราชธานี ในอำเภออำเภอชานุมาน จังหวัดอุดรธานี ในอำเภอคุมภารปี จังหวัดยโสธร ในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดร้อยเอ็ด ที่บ้านบุ่งอีเลิด

5. Conclusions

In the present, Pu-thai people situated in different areas. Their socio-culture might be changed. The major factors were the increased population and expanded new economic. It caused many aspects of changes, for instance, inter ethnic marriage with other groups of Thai people, lifestyle, development of occupational pattern etc. As a result, their earning for living places as well as the number of village, were expanded continuously. Most of Pu-thai people settled down in Kalasin, Nakon-pa-nom, Mookdahan, and Sakon-nakon Provinces. In addition, some of them lived in the nearby provinces. According to the study in basic information, found that the community lived by Pu-thai people in both of large group and living with the other groups approximately 400 villages as follows: 63 villages in Kalasin Province, 132 villages in Nakon-pa-nom Province, 68 villages in Mookdahan Province, and 212 villages in Sakon-na-kon Province. Besides, they lived in Nongkai Province,

ชาวน้ำผึ้งในปัจจุบันกำลังผจญกับกระแสของโลกสมัยใหม่มาโดยเข้าสู่ชุมชนเข่นเดียวกับกลุ่มชนอื่นๆ ทำให้วัฒนธรรมอันเป็นของดั้งเดิมที่บรรพบุรุษได้ส่งไว้บันต่อติดต่อมายังโภคภัณฑ์ไปบ้าง ในขณะเดียวกันชาวผู้ไทยเองก็มีภูมิปัญญา มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนความทันสมัย เหล่านี้เข้ามาใช้ประโยชน์ต่อการดำรงวิถีของกลุ่มชนด้วยเช่นกัน ดังเช่นกรณีของผ้าห่อผู้ไทยที่ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงการค้าและยังคงอัตลักษณ์ของความเป็น “ผ้าผู้ไทย” เอิ่วไว้ได้อย่างมั่นคง

ในทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ก็เข่นเดียวกัน แม้ปัจจุบันชาวผู้ไทยจะไม่สามารถปฏิเสธการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก ด้วยการปิดกั้นตัวเองอยู่เฉพาะภายในกลุ่มได้อีกต่อไป แต่อย่างน้อยหัวใจของความเป็นกลุ่มชนที่เคยเข้มแข็งมาแต่อดีต ที่ยังประทับแฝ้นมั่นคงในหัวใจของลูกหลานชาวผู้ไทยกุน นั่นก็คือ จิตสำนึกระแห่ความรัก หวาน และธรรมนูนรู้ในราบที่ห้าของตนเอง และกล้าที่จะบอกกับใครต่อใครออกไปว่าตนเองคือ “คนผู้ไทย” นั่นคือความภาคภูมิแห่งเกียรติศักดิ์ของชาวผู้ไทยอย่างแท้จริง

Ubonrachatani Province, in Chanuman District, Udontani Province, in Koom-pawapee District, Yasoton Province, in Lereng-nog-ta District, Roi-ed Province at Ban-boong-e-led.

The present Pu-thai people were facing with the new world trend rushing to their community the same as the other ethnic groups. Consequently, the culture as their ancestors' traditional culture from the past was shaken. In the meanwhile, Pu-thai people had their wisdom as well as competency in adjusting those modern things to be useful for their ethnic group's livelihood as well. For instance, Pu-thai people's woven cloth was utilized commercially, and maintained their identity of “Pu-thai Cloth” firmly.

The same as in history of ethnic group, although Pu-thai couldn't reject the interaction with outside world by restricting themselves inside the group any longer. But, at least the heart of ethnic group who used to be strong in the past, it was in every offspring of Pu-thai : the conscious of love, conservation, and awareness of one's own root, and courage to inform every one that one was “Pu-thai” which was the prestige of Pu-thai people truly.

เครื่องจักสาน “กะเตา” งานหัตถศิลป์ที่สำคัญของชาวผู้ไทย บ้านโนน ตำบลโนน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์

The wickerwork “Ka-tau,” is the major craftsmanship of Pu-thai people, Ban-pone, Pone Sub-district, Kammuang District, Kalasin Province.

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี ทองแสน. (2513). **ก้าวสินธุ์ถิ่นผู้ไทย ในครุสัมพันธ์**. : มกราคม. หน้า 55-58.

ชนิษฐา สุวรรณชาติ. (2529). **จากสิบสองจังหวัดมาสู่ดินแดนเดียวกัน ใน อสท.** 26(12) : กันยายน. หน้า 41-43.

ณวิล เกษรราช. (2512). **ประวัติผู้ไทย**. พระนคร : กรุงสยามการพิมพ์.

ณวิล จันลาวงศ์. (2515). **ผู้ไทยรำลึกการพสินธุ์**. การพสินธุ์ : โรงพิมพ์สุ่งไค.

ณวิล ทองสว่างรัตน์. (2530). **ประวัติผู้ไทยและผู้ไทยเมืองเรณูนคร**. กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์.

นวรัตน์ เลขากุล. (2547). **เบี้ย บาท กษาปณ์ แบงก์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ.

บุญมี ภูเดช เปรียญ. (2526). **พงศาวดารเมืองการพสินธุ์ และประวัติเมืองขึ้นในยุคเก่า**. การพสินธุ์: วัดกลางการพสินธุ์.

ประชากิจกรจักร, พระยา (แซ่บ บุนนาค). (มปป). **พงศาวดารล้านช้าง**. พระนคร : โรงพิมพ์ธรรมพิทยาคาร.

ปราณี กล้าสัม. (2545). **ย่านเก่า ในกรุงเทพฯ**. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

ผู้ไทยแท้ (นามแฝง). (2528). **ประวัติชาวผู้ไทย ในวัฒนธรรมไทย**. 24(2) : กุมภาพันธ์. หน้า 21-25.

ศิลปกร, กรม., (2520). **ผู้ไทย ในลัทธิธรรมเนียมต่างๆ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมิตร ปิติพัฒน์. (2542). **คนไทยและเครื่องญาติ ในมณฑลให้หลาและกุยโจวประเทศสารณรัฐประชาชนจีน**. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศิริศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรจิตต์ จันทรสาข. (2530). **ผู้ไทยพลัดถิ่น ในศิลปวัฒนธรรม**. 10(2) : กุมภาพันธ์. หน้า 68.

อมร วงศ์วิจิตร, (ม.ร.ว., ประญู คเนจร). (2507). **พงศาวดารหัวเมืองมณฑลอีสาน ในประชุมพงศาวดารฉบับหล่อสุดแห่งชาติ เล่ม 2**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า. หน้า 721-903.

References

Chanlawong, Tawin. (1972). **Pu-thai Recalled Kalasin**. Kalasin: Soongkai Printing.

Chantarasaka, Surachit. (1999). **Pu-thai in exile in Art and Culture**. 10(2): February. 68.

Kesonrach, Tawin. (1969). **Pu-thai History**. Bangkok: Siam Printing. 1969.

Klamsom, Pranee. (2002). **Ancient Area in Bangkok**. Bangkok: Ancient City.

Lekakoon, Nawarat. (2004). **Bai, Baht, Kasab, Bank**. Bangkok: Bangkok Printing.

Pitipat, Sumit. (1999). **Pu-thai and Relatives in Hai-lam County and Koo-chow County, People's Democratic Republic of China**. Bangkok: Thai Study Institue, Tamasat University.

Prachakijkorajak, Praya. (Cham Boonnak) (nd.) **Chronicle of Lanchang**. Bangkok: Dharma-pittayakan Printing.

Pudech-pa-roen, Bonme. (1983). **Chronicle of Kalasin City and History of Independency in Ancient Age**. Kalasin: Wad Klang Kalasin.

Real Pu-thai (pseudonym) (1985). **History of Pu-thai in Thai Culture**. 24(2): February. 21-25.

Silpakon. Department. (1987). **Pu-thai in Various Traditions**. Bangkok: Tamasat University.

Suwannachat, Kanidta. (1986). **From Sibsong Ju-thai to the Same land** OPT. 26(12): September. 41-43.

Tongsan, Kalayanee. (1970). **Kalasin : the land of Pu-thai in Relationship of Teacher**. : January. 55-58.

Tongsawangrat, Tawin. (1987). **Pu-thai History and Re-nu-nakon Pu-thai**. Bangkok: Sri-a-nan.

Wongwichit, Amon. (M.R. Pratom Kanejon) (1963). **Chronicle of Country in Esan in Chronicle Conference of National Library Issue, issue 2**. Bangkok: Kao-na Printing. Pp.721-903.